

Studia Biblica Slovaca

Ročník 18

2026

Číslo 1

Offprint

Studia Biblica Slovaca is a peer-reviewed academic journal dedicated to the study of the Holy Scriptures of the Old and New Testaments, primarily from philological, historical, exegetical and theological perspectives.

Volume XVIII (2026), Issue 1

Published by the Roman Catholic Cyril and Methodius Faculty of Theology at Comenius University, Kapitulská 26, 814 58 Bratislava 1, ID No. 0039786510.

Editorial board:

František ÁBEL (Bratislava, SK)	Branislav KEUSKA (Ružomberok, SK)
Marek BARANIAK (Warsaw, PL)	Róbert LAPKO (Košice, SK)
Georg BRAULIK, OSB (Vienna, AT)	Adam MACKERLE (České Budějovice, CZ)
Jaroslav BROŽ (Prague, CZ)	Petr MAREČEK (Olomouc, CZ)
Núria CALDUCH-BENAGES (Rome, IT)	Helena PANCZOVÁ (Bratislava, SK)
Dionisio CANDIDO (Salzburg, AT)	Július PAVELČÍK (České Budějovice, CZ)
Alessandro CAVICCHIA, OFM (Jerusalem, IL)	Martin PRUDKÝ (Prague, CZ)
Jeremy CORLEY (Maynooth, IE)	Jaroslav RINDOŠ, SJ (Bratislava, SK)
Peter DUBOVSKÝ, SJ (Rome, IT)	Milan SOVA (Bratislava, SK)
Pavol FARKAŠ (Nitra, SK)	Jozef TIŇO (Bratislava, SK)
Steven FASSBERG (Jerusalem, IL)	Emanuel TOV (Jerusalem, IL)
Juraj FENÍK (Košice, SK)	Miroslav VARŠO (Košice, SK)
Federico GIUNTOLI (Rome, IT)	Ian YOUNG (Sydney, AU)

Editor-in-Chief:	Blažej ŠTRBA (Nitra, SK)
Deputy Editor-in-Chief:	Jozef JANČOVIČ (Bratislava, SK)
Managing Editor:	Martina KORYTIAKOVÁ (Nitra, SK)

The editorial board is responsible for reviewing all articles.

Cover: Karol HÁJIČEK

With the cooperation of: Jaroslav MUDROŇ a Zuzana OČKAJÁKOVÁ.

Contributions should be sent in electronic form (preferably in Microsoft Word) in Slovak, Czech or English only to the editorial office at redakcia@biblica.sk. Printed books for review should be sent to the editorial office of *Studia Biblica Slovaca* at Banská 28, 976 32 BADÍN, Slovakia.

The preferred fonts for Hebrew and Greek are SBL Hebrew and SBL Greek. Contributions in the form of a study, note or reflection must be accompanied by an abstract and its English translation, an English title, a maximum of five keywords in Slovak/Czech and English, a bibliography and the author's contact details. Unsolicited manuscripts will not be returned. The editorial board reserves the right to edit titles and make necessary linguistic and stylistic revisions to accepted contributions. Detailed guidelines for contributors are available at www.biblica.sk.

The journal is indexed and abstracted in Atla RDB, EBSCO, *New Testament Abstracts* (ISSN 0028-6877) and *Old Testament Abstracts* (ISSN 0364-8591), as well as SCOPUS.

Permission granted by the Archdiocese of Bratislava on 3 June 2014
Prot. No. 2229/2014

Studia Biblica Slovaca

Printed in Slovakia, 6/2026

Published twice a year.

Price: 10 €

ISSN 1338-0141

e-ISSN 2644-4879

EV 3744/09

*Crux interpretum v 1Kor 4,6**

Petr Mareček

Pavel založil křesťanskou komunitu v Korintu během své druhé misijní cesty, poté co opustil Athény (Sk 18,1). Pro tuto církevní obec byl Pavel nejen zakladatelem, ale též něžným a náročným „duchovním otcem“ (1Kor 4,15). Tato skutečnost vysvětluje velmi obsáhlou apoštolovu korespondenci s Korintány. První list Korintánům, který je jedním z nejdelších a tematicky nejbohatších Pavlových dopisů, je neocenitelným dokumentem pro naše poznání rané pohano-křesťanské církevní obce a zároveň pro základní výpovědi pavlovské teologie. V 1. listu Korintánům vidíme jasněji než kdekoli jinde v *Corpus Paulinum*, jak Pavel aplikuje své chápání evangelia na konkrétní každodenní život církve a jejích členů. První list Korintánům nemá členění na dogmaticko-naučnou a prakticko-povzbuzující část, kterým se běžně vyznačují listy apoštola Pavla¹, ale probírá rozličná témata, která jsou často volně spojena a která se týkají stavu křesťanské komunity v Korintu². První list Korintánům se tedy jeví jako list, který slouží k misijním a pastoračním účelům³.

Po úvodním pozdravu neboli tzv. preskriptu (1Kor 1,1-3) a díkůvzdání (1,4-9), které se týká duchovního pokroku adresátů, se Pavel dostává k první problematice, kterou má jeho list pomoci řešit. Tématem jsou roztržky v církevní obci a ohrožení její jednoty (1,10-4,21), které souvisejí zejména s rozdílnými názory na jeho kázání. Jedná se o téma, které je nejobsáhlejším způsobem

* Studie byla připravena za finanční podpory projektu IGA_CMTF_2024_006 „Obtížné verše v prvním listu Korintánům“.

¹ Takto např. List Římanům: 1,18–11,33: nauková část; 12,1–15,13: prakticko-povzbuzující část. Srov. též Kol 1,9–2,23: nauková část; 3,1–4,6: parenetická část.

² SENFT, *La première Epître*, 18-19, se na základě tematické různosti volně řazených témat domnívá, že 1Kor je vytvořen ze čtyř původně samostatných listů. KLAUCK, *1 Korintherbrief*, 10-11, uvažuje o dvou listech.

³ MCNEILE, *An Introduction*, 122, tvrdí, že 1Kor je „the most intensely practical of all St. Paul’s letters.“

projednáno v tomto listu a které je pravděpodobně ze všech nejznámější⁴. Když Pavel začíná probírat tuto problematiku, zabývá se třemi hlavními tématy, která na sebe nenavazují v žádném konkrétním pořadí, ale jsou vzájemně propletená, a proto je argumentaci poněkud obtížné sledovat: vytváření skupin v korintské církevní obci (1,10-17; 3,4-5.21; 4,6), fascinace této křesťanské komunity určitým způsobem vyučování o moudrosti (1,18-2,16; 3,18-20; 4,10), jak má člověk hodnotit křesťanský duchovní úřad (1,17; 2,1-5; 3,1-4,13)⁵. Ve 3. kapitole uvádí Pavel měřítko, podle nichž mají být posuzováni kazatelé evangelia jako služebníci a spolupracovníci Boží a přitom odkazuje na svou a Apollovu misijní činnost. Tato kritéria následně aplikuje na sebe sama (4,1-5) a na korintskou obec (4,6-13). V 1Kor 4,6-13 odhaluje duchovní domýšlivost Korint'anů jako nejhlubší příčinu vzniku skupin se sváry mezi nimi (4,6-7). Jako kontrast pak poukazuje na situaci a zkušenosti apoštolů a vyjmenovává konkrétní těžkosti spojené s jejich působením (4,9-13). Úvodní verš 4,6 nejprve odkazuje na poučování v 3,5-4,5, kde bylo poukázáno na to, že ti, kteří jsou v korintské církvi považováni za skupinové autority, nejsou ničím jiným než *διάκονοι* (3,5), *ὑπηρέται* a *οἰκονόμοι* (4,1), a proto by se z nich neměli dělat soupeři. Pro toto poučování používá Pavel v 4,6 označení *μετασχηματίζω*, což je rétorický termín, který znamená doslova „přetvořit, přeměnit“, ale v přeneseném smyslu může mít význam „vztáhnout“ ve smyslu aplikace na text⁶. Pavel tedy toto poučování formuloval vzhledem ke křesťanům v Korintu. Oni se mají na příkladu jeho vlastního chování a chování Apolla naučit správně chápat jejich poslání a činnost a zároveň si uvědomit, že mezi křesťany neexistuje vzájemné předhánění se, ale pouze společná a zodpovědná práce v církvi. Tento záměr apoštol vyjadřuje ve dvou účelových větách (*ἵνα*), z nichž první není snadné interpretovat. Pavel jako předmět toho, čemu se mají křesťané v Korintu naučit, uvádí formulaci *τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται*, která není okamžitě srozumitelná. Raymond F. Collins tato

⁴ Roztržky v korintské církevní obci jsou připomínány již v *1 Klem* 47,1-4 (asi 95 po Kr.). Jedná se ve skutečnosti o nejstarší konkrétní zmínku o Pavlových listech mimo Nový zákon.

⁵ FITZMYER, *First Corinthians*, 137.

⁶ TICHÝ, *První list Korintským*, 57, pozn. 62.

slova nazývá „enigmatické rčení“ a přiznává, že je těžké je pochopit⁷, zatímco Wolfgang Schrage je považuje za „jedno z nejobtížnějších míst celého listu“⁸.

Naše studie se bude zabývat výkladem pěti slov τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται v 1Kor 4,6, která jsou notoricky známým *crux interpretum* pro všechny komentátory⁹ a jejichž nejasnost způsobila, že bylo předloženo velké množství různých návrhů jejich objasnění¹⁰. Přínosem této studie bude představení předložených návrhů interpretace této enigmatické formulace v dějinách exegeze s jejich posouzením a s poukázáním na způsob chápání, které se zdá být nejvhodnější a nejpřesvědčivější.

Význam slov τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται v 1Kor 4,6b

V 1Kor 4,6 apoštol Pavel sděluje: Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἑμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου¹¹. Tato slova lze přeložit: Tyto věci, bratři, jsem vztáhl na sebe a (na) Apolla kvůli vám, abyste se na nás naučili: „ne nad rámec toho, co je psáno“, abyste se jeden nad druhého nenafukovali¹². Záhadná věta τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται je zpodstatnělým přímým předmětem v akuzativu slovesa μάθητε. Obecně se uznává, že tato slova jsou citátem. Na to poukazuje jak předřazené τό (srov. 14,16; Řím 13,9; Gal 5,14)¹³, tak i eliptická formulace, která není u přísloví a příslovečných vyjádření nijak výjimečná¹⁴. Názory na to, od koho těchto pět slov pochází a co znamenají, se však liší. Lze rozlišit následující způsoby interpretace těchto slov.

⁷ COLLINS, *First Corinthians*, 177.

⁸ SCHRAGE, *Der erste Brief an die Korinther*, 334.

⁹ FJÄRSTEDT, *Synoptic Tradition in 1 Corinthians*, 118.

¹⁰ Takto již HEINRICI, *Das erste Brief an die Korinther*, 147: „Vielgedeutete dunkle Worte.“ Srov. WOLFF, „Nicht über das hinaus, was geschrieben ist!“, 187-194; TYLER, *The History of the Interpretation*, 243-252.

¹¹ Řecký text převzat ALAND et al. (eds.), *Novum Testamentum Graece*, 524.

¹² Vlastní překlad.

¹³ MOULE, *An Idiom Book of New Testament Greek*, 110-111; BAUER, *Griechisch-deutsches Wörterbuch*, sl. 1120.

¹⁴ Blass – Debrunner – Rehkopf, *Grammatik*, § 480,5c.

Nesrozumitelný nebo poškozený text

Mezi exegety se opětovně objevuje názor, že slova τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται jsou nesrozumitelná a že je nelze pochopit. Otto Kuß se domnívá, že tuto formulaci nelze s jistotou interpretovat a že se musíme spoléhat na dohady¹⁵. Někteří autoři pokládají tato slova za nesrozumitelná, avšak alespoň je nějakým způsobem přeloží jako vedlejší výrok v důkazu¹⁶. Mezi exegety ovšem nechybí názor, že se jedná o naprosto poškozený text¹⁷, jehož význam nelze obnovit¹⁸. Objevuje se tedy návrh, že je nejlepší zdržet se interpretace¹⁹ a že v překladu se tato slova prostě vynechají²⁰.

Okrajová glosa nebo druhotná oprava textu

Někteří textoví kritici předložili domněnku, že slova „ne nad to, co je psáno“ jsou písarskou poznámkou na okraji textu, která však byla špatně pochopena. Zřejmě prvním, kdo tuto hypotézu předložil, byl holandský teolog Johannes Marinus Simon Baljon, a to ve své disertační práci publikované v roce 1884²¹. Tento názor převzal Jean Héring, který tuto domněnku považuje za jediné více či méně uspokojivé vysvětlení a který usuzuje, že původní text zněl: ἵνα ἐν ἡμῖν μάθῃτε ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου. Opisovač v rané době omylem vynechal μὴ mezi slovy ἵνα a εἰς. Aby tento problém napravil, vložil μὴ nad písmeno α slova ἵνα. Druhý, velmi svědomitý kopista znovu vložil

¹⁵ KUß, *Die Briefe an die Römer, Korinther und Galater*, 134. DE BOER, *The Imitation of Paul*, 142: „The significance of the phrase ... is most elusive and probably can not be recaptured with certainty by us who are so far removed from the original Corinthian readers.“ Srov. též SIMON, *The First Epistle to The Corinthians*, 75.

¹⁶ Srov. WEISS, *Der erste Korintherbrief*, 103: „Der überlieferte Text ist nicht zu verstehen.“ CONZELMANN, *Der erste Brief an die Korinther*, 112: „Unverständlich ist der Passus: τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται“. SENFT, *La première Épître*, 67: „Les mots τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται sont incompréhensibles.“

¹⁷ PEAKE, *1 Corinthians*, 836.

¹⁸ MOFFATT, *The First Epistle of Paul to the Corinthians*, 46.

¹⁹ PETERSON, *Der erste Brief an die Korinther*, 138. HERING, *La Première Épître de saint Paul aux Corinthiens*, 35, tvrdí: „Avouons tout de suite qu'il est intraduisible.“

²⁰ BOUSSET, *Der erste Brief an die Korinther*, 91.

²¹ BALJON, *De tekst der brieven van Paulus aan de Romeinen*, 49-51.

do textu μή, ale s touto poznámkou na okraj textu: μή bylo napsáno nad alfou, tj. τὸ μή ὑπὲρ α γέγραπται. Nakonec třetí opisovač bohužel vložil do textu tuto okrajovou glosu, které vůbec nerozuměl²². Kdyby byla tato domněnka správná, znamenal by Pavlův text jednoduše: Učte se z našeho příkladu, abyste se jeden nad druhého nenafukovali. Ve prospěch této domněnky lze uvést, že máme doklady, že okraje rukopisů byly používány ke dvěma účelům: buď k nějakému komentáři kopisty (např. *Codex Vaticanus* – Žid 1,3) nebo k vložení omylem vynechaného slova nebo slovního spojení (např. *Codex Sinaiticus* – Lk 24,31)²³. Nelze tedy zcela vyloučit možnost, že připojený komentář nějaký další kopista považoval za opomenutá slova a vložil je zpět do textu. Tento vynalézavý návrh dal tomuto Pavlovu textu jasně přijatelný a vzhledem ke kontextu dokonce vhodný smysl a zaujal mnoho pozdějších komentátorů²⁴. I když se toto řešení zdá být důmyslné a atraktivní, není přesvědčivé²⁵. Tento způsob vysvětlení zahrnuje anakolut v první větě ἴνα a činí druhou větu ἴνα předmětem slovesa μάθητε, což je zvláštní²⁶. V dochované rukopisné tradici pro tuto domněnku neexistuje žádná opora. Zůstává tedy pouhou spekulací. Pokud připustíme, že kopista napsal v poznámce na okraj textu τὸ μή, pak by dále nenapsal ὑπὲρ α, ale použil by formulaci ὑπὲρ τὸ α²⁷. Kromě toho ὑπὲρ s akuzativem má význam „nad rámeček“²⁸.

Byl předložen jiný návrh, podle kterého glosa pochází od opisovače, který ve svém textu postrádal negaci μή účelové věty (ἴνα) a poznamenal, že doplnil μή „mimo to, co je psáno“. Písařova poznámka se týká toho, že zápor byl přidán k textu, který ho neměl. Písař ve svém exempláři četl: Tyto věci, bratři, jsem vztáhl na sebe a Apolla kvůli vám, abyste se na nás naučili nafukovat se jeden nad druhého. Toto tvrzení je v příkrém rozporu s tím, co se Pavel snažil sdělit. Volá po nápravě. Postup, který písař zvolil, – vložit „ne“ – byl jednoduchý

²² HERING, La Première Épître de saint Paul aux Corinthiens, 35.

²³ Srov. METZGER, *Manuscripts of the Greek Bible*, 74-75 a 78-79.

²⁴ HOWARD, 1 Corinthians iv. 6, 479-480; SCHÖKEL, *El hombre de hoy ante la Biblia*, 79-81. LEGAULT, „Beyond the Things Which Are Written“, 231, považuje dvojité ἴνα buď za typické pro Pavla (srov. Gal 3,14; 4,5), nebo za anakoluton. WALTER, *Der erste Brief an die Korinther*, 337, zmiňuje tuto možnost. Srov. též TROBISCH, *Über die Kunst*, 193-195.

²⁵ Srov. BRUCE, *1 and 2 Corinthians*, 48.

²⁶ FITZMYER, *First Corinthians*, 216. WEISS, *Der erste Korintherbrief*, 103: „fast witzig“.

²⁷ ROSS, *Not Above What is Written*, 216.

²⁸ BAUER, *Griechisch-deutsches Wörterbuch*, sl. 1672.

a zřejmý, ale úcta k posvátnému textu mu nedovolila radikálně změnit význam věty, aniž by na to upozornil. Je možné, že písař vložil zápor na nesprávné místo. Z paleografických důvodů je pravděpodobnější, že zápor byl vypuštěn v první řva větě řva ἐν ἡμῖν μὴ μάθῃτε „abyste se od nás neučili“, než v druhé, do níž jej písař vrátil²⁹. S touto hypotézou nelze souhlasit. V dochovaných rukopisných materiálech nemáme žádné varianty, které by naznačovaly, že by kopisté považovali text za obtížný. V Novém zákoně je nemálo pasáží, které potřebují vysvětlení nebo opravu. Stejně tak je možné si představit, že ačkoli text 1Kor 4,6 má své obtíže, nemusíme souhlasit s tím, že tyto obtíže je třeba vyřešit korekturou textu, a nikoli jeho vysvětlením³⁰. Důmyslné, ale nepravděpodobné jsou návrhy vysvětlit slova τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται jako glosu, která se dostala do textu³¹. Proti tomu mluví skutečnost, že předložka ὑπὲρ s vedlejší větou vztahnou a vztahným zájmenem je Pavlův styl (srov. 10,13; 2Kor 12,6; Flm 21)³².

Obecně lze tvrdit, že námitky proti hypotetické úpravě textu pomocí glosy jsou závažné. Je třeba mít na paměti, že nemáme k dispozici žádný rukopis s předpokládaným původním textem. Glosa, tj. poznámka na okraji textu, a její začlenění do něj by musely být provedeny velmi brzy. Textové glosy (zejména z raného období), jejichž funkcí bylo objasnění či upřesnění významu nesnadno srozumitelné pasáže, se však nikdy v plném rozsahu nedostaly do hlavního textu rukopisů. Kromě toho není žádný rozpoznatelný důvod pro zařazení poznámky na okraji do hlavního textu. Bez rukopisných důkazů tento návrh tedy zůstává pouhou spekulací.

Eliptické vyjádření

Vyjádření řva ἐν ἡμῖν μάθῃτε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται je eliptické/neúplné (obsahuje výpustku), protože τό (člen středního rodu) s μὴ (záporná částice) je standardní způsob zavedení infinitivu, ale v žádném z nejlepších rukopisů se

²⁹ Takto STRUGNELL, A Plea for Conjectural Emendation, 555-558; srov. MURPHY-O'CONNOR, Interpolations in 1 Corinthians, 260-261 a 274-275.

³⁰ KILPATRICK, Conjectural Emendation, 352.

³¹ ARZT-GRABNER, 1Cor. 4:6 – a Scribal Gloss?, 59-78, poukazuje na technickou možnost této glosy, avšak hned dodává, že neexistuje dostatečný důvod pro zařazení této teze do moderního textově kritického vydání, jelikož pro ni nemáme žádné jasné textové důkazy (s. 78). Předpokládáme-li glosu, chybí „předmět“ učení.

³² ZELLER, Der erste Brief an die Korinther, 180.

infinitiv nevyskytuje (P⁴⁶, s*, A, B, D*, F, G, Ψ, 0289^{vid}, 81, 1175, 1739, 1881 lat co), zatímco část textové tradice (s², C^{vid}, D², L, P, 0285^{vid}, 33, 104, 365, 630, 1241, 1505, 1506, 2464, M^{vg^{ms}}, sy) přidává φρονεῖν, „mínit, myslet, usuzovat“. Toto pozdější doplnění, které se nachází v některých středověkých řeckých rukopisech a které se také objevuje v „opravách“ některých starých rukopisů, bylo začleněno do znění tzv. „textus receptus“³³. S doplněným slovesem lze vyjádření přeložit: „abyste se na nás naučili smýšlet ,ne nad to, co je napsáno“ (ČSP³⁴) nebo „abyste se na nás naučili nesmýšlet nad to, co je napsáno“ (NBK³⁵)³⁶. Pokora je tedy tím, co se mají křesťané v Korinu naučit od Pavla a Apolla. Textová opora je však pro φρονεῖν tak slabá, že tento výraz nebyl přijat do znění řeckého textu *Editio octava critica maior* (1869 – 1872), které připravil k vydání Konstantin von Tischendorf³⁷, ani ho nepřijali současní editoři³⁸. Z hlediska textové kritiky verš 1Kor 4,6 obsahuje již jen jedno další problematické místo. Část rukopisné tradice (D, F, G, L, 1241, 1505, 1505, 2464, M, ar) uvádí singulár ὁ místo plurálu ἄ, který však dokládají nejstarší a nejspolehlivější svědkové textu (P⁴⁶, s, A, B, C, P, Ψ, 0289, 33, 81, 104, 365, 630, 1175, 1739, 1881, sy^h, Or). Jedná se však jen o drobnou, nepodstatnou a druhotnou variantu, která pravděpodobně vznikla z toho, že člověk myslel na jedno slovo (výrok) z Písma³⁹.

Přísluví, výrok, morální pravidlo

V 1Kor Pavel cituje mnoho rozličných výroků. Opětovně se setkáváme s názorem, že slova τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται jsou citátem nějakého hesla, mravní zásady, sloganu, přísloví, příslovečného vyjádření známého v Korintu „Nic nad rámec toho, co bylo napsáno“, které znamenalo něco jako „Dodržujte pravidla“, které běžně používali filozofové nebo jiní, kteří se obraceli na ty, kdo se snažili

³³ Srov. již ERASMUS, *Novum Testamentum omne*, 359.

³⁴ Český studijní překlad [cit. 2025-09-10].

³⁵ *Nová bible kralická* [cit. 2025-09-10].

³⁶ King James Version (1611): „that ye might learn in us not to think of men above that which is written.“ *The English Bible*, 351. Některé překlady doplňují sloveso jít: „so that you may learn from us not to go beyond what is written“. Takto např. *New American Bible* – online [cit. 10-09-2025].

³⁷ TISCHENDORF, *Novum Testamentum graece*, 475.

³⁸ Srov. např. ALAND et al. (eds.), *The Greek New Testament*, 557.

³⁹ SCHRAGE, *Der erste Brief an die Korinther*, 334, pozn. 107.

vyvolat svár, ve snaze o smíření⁴⁰. Tento pohled, který je podporován jak předřazeným $\tau\acute{o}$ (srov. 14,16; Řím 13,9; Gal 5,14), tak i eliptickou formulací, obdržel rozličné formy. Problematické u takového pohledu však je, co by takové rčení znamenalo v daném kontextu.

Byl předložen názor, že tato zásada pochází od Apolla. Stejně jako Pavel přinesl pouze ukřižovaného a žádnou vlastní moudrost, tak podle této zásady přinesl Apollos pouze Písmo a žádnou vlastní moudrost⁴¹. Jedná se však pouze o dohad, který nelze ničím doložit.

Ernest-Bernard Allo se domnívá, že Pavel používá přísloví nebo rčení, které se zaměřuje proti vychytralému výkladu smluv. Apoštol ho používá, aby v korintské církvi odrazil svévolné interpretace přijatého evangelia, které se odchylují od ustáleného učení⁴². Jiní badatelé dodávají, že se možná jedná o přísloví, které není doloženo jinde, ale které znali první čtenáři tohoto listu v Korintu, kteří mohli pochopit jeho význam pro svou komunitu. Jde o výzvu, aby nepodléhali pýše, jak apoštol okamžitě upřesňuje v následující výzvě?⁴³ Takováto interpretace je jen hypotézou.

Karl Ludwig Schmidt má za to, že slova $\tau\acute{o} \mu\eta \acute{\upsilon}\pi\epsilon\rho \alpha \gamma\acute{\epsilon}\gamma\rho\alpha\pi\tau\alpha\iota$ nepochází od apoštola Pavla, ale od zmatených členů v korintské církevní obci, kteří chtěli obejít hranice Písma. Pavel přebírá jejich prűpověď, která hanobila jeho lpění na Písmu jako nudný konzervatismus, a potvrzuje svůj postoj: „Je to tak a ne jinak!“⁴⁴ Tento pohled se střetá s obtížemi, jelikož autorita Starého zákona je v 1. listu Korintřanům nezpochybnitelná.

Podle Hofmanna lze tato slova považovat za příslovečné rčení, i když není nijak doložitelné, a $\gamma\acute{\epsilon}\gamma\rho\alpha\pi\tau\alpha\iota$ je zapotřebí chápat jako něco určeného a připuštěného v Písmu, takže se podle toho řídí chování nebo nárok toho, na koho se vztahuje. Bůh tedy každému přisoudil jeho podíl a míru, za kterou si nemá něco myslet nebo nárokovat. Korintřané se mohou od Pavla a Apolla učit,

⁴⁰ ROSS, Not Above What is Written, 217; FITZMYER, *First Corinthians*, 216; BROOKINS – LONGENECKER, *1 Corinthians 1–9*, 100. Srov. BARRETT, *A Commentary on the First Epistle to the Corinthians*, 106.

⁴¹ LINDTON, „Nicht über das hinaus, was geschrieben steht“, 436.

⁴² ALLO, *Saint Paul*, 73.

⁴³ MANZI, *Prima lettera ai Corinzi*, 77. Srov. KEENER, *1–2 Corinthians*, 45: „Do not boast beyond the appropriate station God has given each one.“

⁴⁴ SCHMIDT, Nicht über das hinaus, was geschrieben steht!, 101–109, zejména 103.

jak jim apoštol ukázal, že mají zůstat v mezích, které jsou tím stanoveny pro jejich vlastní osobu⁴⁵. Tento způsob výkladu zůstává čirou domněnkou.

P. Wallis předpokládá, že kvůli použitému členu γέγραπται se nevztahuje ani na Písmo, ani na to, co je napsáno v předchozí části. Tó odkazuje na uznávaný princip. Proto odděluje interpunkcí τὸ μὴ ὑπὲρ od ἃ γέγραπται: τὸ μὴ ὑπὲρ, ἃ γέγραπται. Vyjádřením μὴ ὑπὲρ má na mysli heslo nestraníků ve společnosti proti přílišné stranickosti: „Ne příliš!“, „Žádné přehánění“. Vyjádření ἃ γέγραπται znamená: „Tady to máte černé na bílém“ a odkazuje zpět na ταῦτα⁴⁶. Jedná se o zajímavý způsob interpretace, která je však neudržitelná kvůli navržené interpunkci, jež je pouhým dohadem⁴⁷.

Jiný názor zastává Laurence L. Welborn, podle něhož tato fráze připomíná rady, které v rámci smíru dávají filozofové a politici lidem, kteří se chystali způsobit neshody v komunitě. Pavlova verze této rady nemá v dochované literatuře doslovnou paralelu. Jelikož je tato rada prezentována jako mravní zásada, která však není nikde doložena, lze se domnívat, že to byl Pavel, kdo toto napomenutí vytrhl z kontextu a dal mu charakter pravidla. V souladu s charakterem mravní zásady hovoří o „principu smíru“⁴⁸. Příklady, které pro svoji domněnku Welborn uvádí, však obsahují τὰ γεγραμμένα, nikoli ἃ γέγραπται.

Někteří badatelé se domnívají, že se jedná o „mravní zásadu, průpověď“, která existovala mezi Židy (rabínské pravidlo), jako bylo μηδὲν ἄγαν „ničeho příliš, tj. všeho s mírou“ mezi Řeky, a že toto pravidlo se možná používalo v rabínských školách: „Ne nad rámec toho, co je psáno!“⁴⁹ Toto mravní pravidlo získalo význam zásady pokory. To zapadá do kontextu a zároveň zbavuje Pavla osobní odpovědnosti za toto pravidlo v jeho doslovném významu. Tento velmi elegantní způsob výkladu však zůstává pouhou domněnkou, jelikož tuto mravní

⁴⁵ HOFMANN, Die heilige Schrift neuen Testaments zusammenhängend untersucht, 88.

⁴⁶ WALLIS, Ein neuer Auslegungsversuch, 508. Srov. FASCHER, *Der erste Brief des Paulus an die Korinther*, s. 147.

⁴⁷ Srov. SCHMITHALS, *Die Gnosis in Korinth*, 115, pozn. 1.

⁴⁸ WELBORN, A Conciliatory Principle in 1 Cor. 4:6, 320-346, zejména 345. Viz též WELBORN, *Politics and Rhetoric in the Corinthian Epistles*, 43-75, 74.

⁴⁹ EWALD, Die Sendschreiben des Apostels Paulus, 147; GODET, *Commentaire sur la première épître aux Corinthiens*, 198; ROBERTSON – PLUMMER, *A Critical and Exegetical Commentary*, 81; OSTY, *Les épîtres de saint Paul aux Corinthiens*, 31. STROBEL, *Der erste Brief an die Korinther*, 89: „Paulus rekurriert auf ein Denkprinzip jüdisch-pharisäischer Schriftbetrachtung.“

zásadu není možné doložit v rabínské literatuře⁵⁰. Kromě toho Pavel nikde jinde toto pravidlo nepoužívá.

Na základě kontextu a analogií 1Kor 6,12 a 8,1 byl předložen názor, že se jedná o heslo Pavlových protivníků v Korintu, které Pavel používá, aby se bránil proti obvinění, že neučí v souladu s Boží vůlí zjevenou v Písmu⁵¹. První list Korint'ánům však nenasvědčuje tomu, že by v Korintu byli lidé, kteří proti Pavlovi používali Starý zákon. Také diskuse o takovém obvinění nezapadá do kontextu 4,6, protože se zde neřeší, zda je Pavlovo kázání v souladu s Písmem. Krom toho byli křesťané v Korintu zřejmě „lidé svobody“ a těžko si lze představit, že by měli takové heslo.

Objevila se hypotéza, že slova τὸ μὴ ὑπὲρ ἢ γέγραπται byla heslem skupiny Pavlových oponentů v Korintu, která učila πάντα ἔξεστιν „všechno je dovoleno“ a která se tak nacházela mimo zákon a Písmo. Pavel přebírá toto korintské motto, ale opravuje ho negací. V církvi se vyžadovalo a praktikovalo chování, které se orientovalo na nadšené překračování Starého zákona. Naproti tomu apoštol odkazuje na sebe a na Apolla, na jejich život podle Písma⁵². V souvislosti s touto interpretací je třeba uvést, že použití Starého zákona v 1. listu Korint'ánům nikde není problematizováno. Je tedy velmi nepravděpodobné, že by Pavel měl nějakou znalost o pohrdání Písmem v Korintu. Kdyby takové heslo bylo v Korintu skutečně hlášáno, Pavel by se – vzhledem ke svému postoji k Písmu – jistě nemohl spokojit s tím, že by se této záležitosti dotkl jen letmo, a to tak, že by pouze prosazoval opačné heslo⁵³.

Odkaz na podmínky základních dokumentů společenství

Reginald St John Parry poukázal na skutečnost, že γέγραπται má technický význam smlouvy nebo dohody. S odkazem na slovní vyjádření καθ' ὃ γέγραπται, které zahrnuje význam „v souladu s podmínkami dohody“, chápe slova τὸ μὴ

⁵⁰ STRACK – BILLERBECK, *Kommentar zum Neuen Testament*, 336, neuvádí k 1Kor 4,6 žádné doklady.

⁵¹ HEINRICI, *Das erste Brief an die Korinther*, 148.

⁵² LÜTGERT, *Freiheitspredigt und Schwarmgeist in Korinth*, 97; SCHLATTER, *Paulus, der Bote Jesu*, 154; WENDLAND, *Die Briefe an die Korinther*, 39. Srov. HEIM, *Die Gemeinde des Auferstandenen*, 52.

⁵³ BRUN, *Noch einmal die Schriftnorm*, 453.

ὕπερ ἃ γέγραπται ve smyslu „nepřekračovat podmínky (tj. učitelova pověření)“⁵⁴. Podobně James C. Hagnes s odkazem na skutečnost, že Pavel svým církevním obcím poskytoval písemné autoritativní pokyny ve svých dopisech, se domnívá, že jeho základní pokyny mohly být zachovány jako písemný dokument, a to zejména pokud jde o kultické zákony a praktiky, a že tento písemný dokument vykazuje podobnost s tzv. *leges sacrae* v řeckém kultu⁵⁵. Tento výklad je však obtížný vzhledem k tomu, že Pavel jinde používá γέγραπται pro citování Starého zákona.

Obecné varování před nevhodným chováním způsobeným pýchou

Tato věta je obecným varováním před výstředním chováním způsobeným arogantní nadřazeností, se kterým se setkává v Korintu, jak je patrné z 1Kor 1–4, a které mělo svůj původ v určitých společenských hodnotách, které byly ceněny a v některých případech zosobňovány menšinou v Korintu, která buď patřila, nebo usilovala o příslušnost k vyšším vrstvám řecko-římské společnosti⁵⁶. I takovéto způsoby interpretace se střetají s těžkostmi. Totiž aspekt písemnosti, který dává této větě její váhu, by pak byl bezvýznamný.

Nepřekračování biblického pohledu na vedení

V 1Kor 4,6 Pavel pravděpodobně naznačuje, že Korintané by při hodnocení svých vůdců neměli překračovat biblický pohled na vedení nebo na to, co by měl být σοφός („mudrc, učenec“). Korintané by měli hodnotit své učitele podle vzoru Starého zákona. Vůdci, jako Mojžíš, jsou „Boží služebníci“, často dokonce služebníci s určitými lidskými nedostatky, jako byl Mojžíšův problém s řečí. K podpoření tohoto názoru je učiněn odkaz na 2Kor 3–4, kde Pavel srovnává službu Mojžíše se svou vlastní službou⁵⁷. S takovou interpretací nelze též souhlasit. Tento výklad čte v textu více, než je v něm sděleno.

⁵⁴ PARRY, The First Epistle of Paul the Apostle to the Corinthians, 78-79.

⁵⁵ HANGES, 1 Corinthians 4:6, 275-298, zejména 287-298.

⁵⁶ PICKETT, *The Cross in Corinth*, 57-58. Srov. též MARSHALL, *Enmity in Corinth*, 202: „τὸ μὴ ὑπερ ἃ γέγραπται ... represents counsel for moderation, a warning against behaving excessively or overstepping the boundaries“.

⁵⁷ WITHERINGTON III, *Conflict and Community in Corinth*, 141.

Helénistické pedagogické pojetí

Slova τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται jsou mravní zásadou, kterou křesťané v Korintu znali nezávisle na Pavlovi. Je zde odkaz na pedagogický koncept, který by jeho posluchači měli znát ze svého raného vzdělávání. Pavel jim připomíná jejich rané zkušenosti s výukou, kdy se jako děti učili psát písmena abecedy. Učitel pečlivě napsal písmeno, slovo nebo větu a žák pak pečlivě kopíroval učitelův vzor. Žáci, kteří tento mechanický opis opakovali mnohokrát, museli neustále dávat pozor, aby se u některých písmen nedostali nad čáru a u jiných zase pod čáru. Někdy se v této souvislosti odkazuje na příklady takové pedagogické praxe z období starověku: jeden ze Senekových listů Luciliovi pocházející přibližně ze stejné doby jako 1. list Korintánům (*Epistulae ad Lucilium* 94,51) a Platónovo dílo *Prótagoras* (320-328). Pomocí těchto obrazů, které Korintané okamžitě rozpoznali, Pavel říká Korintánům, aby následovali Apolla a jeho samotného jako vzory. Takový postup by vedl k tomu, že by se nevychloubali jeden nad druhého, takže by v církvi nedocházelo k rozkolům⁵⁸. Tento způsob interpretace se však střetá též s těžkostmi. Sloveso γράφω totiž není správný výraz pro opisování či překreslování, jelikož k tomu by se mělo zvolit ὑπογράφω, jak je tomu také u Platóna (srov. též 1Petr 2,21).

Podobně též s využitím obrazu žáků a zároveň s odkazem na Pavlovu rétoriku Martin Ebner naznačuje, že enigmatická slova τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται jsou součástí Pavlova charakterizování Korintánů jako dětí (srov 1Kor 3,1-2), které neumějí správně psát. Takto tedy znovu zdůrazňuje dětinskou povahu některých křesťanů v Korintu⁵⁹. Takovýto návrh však zůstává pouhou domněnkou a nenachází oporu v textu.

⁵⁸ Srov. FITZGERALD, *Cracks in an Earthen Vessel*, 119-128; TYLER, *First Corinthians* 4:6 and Hellenistic Pedagogy, 101-103; SAMPLEY, *The First Epistle to the Corinthians*, 837; TALBERT, *Reading Corinthians*, 20-21. FIORE, „Convert Allusion“, 85-102, studuje různá místa v 1Kor 1–4, kde Pavel odkazuje na Apolla a sebe sama jako na příklady, které je třeba následovat.

⁵⁹ EBNER, *Leidenslisten und Apostelbrief*, 33-36.

Odkaz na Ježíšovy výroky

Jan Zlatotústý se domníval, že se apoštol Pavel slovy τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται odvolává na Ježíšovy výroky o posuzování druhých a o službě (Mt 7,1.3; 23,12; Mk 10,44), kterou se mají vyznačovat vzájemné vztahy jeho učedníků⁶⁰. Stejnou interpretaci předkládá rovněž Theodoret⁶¹. Tento názor rovněž obsahuje určité potíže. Vystává totiž otázka ohledně Pavlovy znalosti konkrétních Ježíšových výroků, které byly později zaznamenány v samotných evangeliích. Krom toho formulace τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται je příliš vágní, aby mohla obsahovat tak konkrétní odkaz. Z těchto důvodů tento způsob výkladu nebyl v poslední době komentátory prosazován. Určitou výjimku představuje Biörn Fjärstedt, který se ve své disertační práci pokouší lokalizovat tradici Ježíšových slov v 1. listu Korint'ánům. Usuzuje, že vyjádření v 1Kor 4,6 možná odkazuje na podobenství o nepoctivém správci v Lk 16,1-15. Jako argument pro tuto hypotézu spatřuje odkazy v 1Kor 4 na Lk 16,1-15 (včetně narážek na Lk 12,35-48, Mt 25,31-46, Mt 5,1-16). Domnívá se, že Korint'ané nebo jejich učitelé toto podobenství mohli znát, a to možná s nadpisem nebo heslem μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται. Je-li tomu tak, Pavel použil výrazy οἰκονόμος, πιστός, φρόνιμος, atd. na sebe a Apolla, aby Korint'ané pochopili smysl podobenství μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, když je na ně aplikováno. Napomenutí a otázky, které následují v 1Kor 4, mají stejné pozadí v tématu, které se týká vědomí vlastní odpovědnosti vůči cizímu majetku a odmítnutí chlubit se, protože byl dán pouze ke správcovství⁶². Tato domněnka předpokládá, že 50. letech po Kr. museli být křesťané obeznámeni s rozličnou evangelní tradicí, která je zahrnuta v synoptických evangeliích. Asociace 1Kor 4 a Lk 16,1-15 je vytvořena jen na základě podobnosti v několika slovech. Tento způsob výkladu tedy zůstává v rovině spekulace.

Odkaz na Pavlovo sdělení v 1Kor

Záhadná slova v 1Kor 4,6 se vztahují obecněji ke všemu, co Pavel sám napsal v předchozích kapitolách, když předkládal své názory na křesťanské

⁶⁰ In epistulam primam ad Corinthios. Homilia 12,1; PG 61,97.

⁶¹ Interpretatio Epistulae Primae ad Corinthios; PG 82,256.

⁶² FJÄRSTEDT, Synoptic Tradition in 1 Corinthians, 118-119. Viz též RESCH, Der Paulinismus und die Logia Jesu, 460-461.

jednání, a možná také k jeho dřívějšímu dopisu. Pavel používá sloveso γράφω pro popis obsahu tohoto dopisu (1Kor 4,14; 9,15; 14,37)⁶³. Používá jej také pro svůj dřívější dopis (1Kor 5,9.11). Tento způsob výkladu nalezneme již u Tomáše Akvinského⁶⁴. Později se s ním setkáváme u Jana Kalvína⁶⁵ a zastával ho též Marin Luther⁶⁶. V novodobé exegezi našel tento způsob výkladu rovněž stoupence. Philipp Bachmann se domnívá, že je nejvhodnější vztáhnout vyjádření τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται na objasnění, která Pavel právě podal a nyní je ukončil. Takto je pak snadno vysvětlitelné, proč tato slova Pavel blíže nevysvětluje a rychle přechází k dalšímu tématu⁶⁷. Podobně Harm W. Hollander vzhledem zejména k tomu, co bezprostředně předchází ve verši 6a, usuzuje jako nejpravděpodobnější, že apoštol slovy τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται odkazuje (podobně jako je tomu v Jan 20,31) na to, co sám napsal v předchozích kapitolách⁶⁸. Tento výklad je však nemožný, protože pak by τὸ před μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, nebylo srozumitelné. Toto τὸ zřejmě odkazuje na obecně známý a uznávaný princip, přísloví, rčení, slogan nebo citát. Kromě toho by muselo ve formulaci být ἔγραψα (1Kor 5,9.11). Popřípadě by Pavel napsal ἃ προέγραψα, jako je tomu v Řím 15,4 (srov. Ef 3,3).

Odkaz na celý Starý zákon, resp. obecně normu Písma

To, co je napsáno, neodkazuje na konkrétní pasáž ze Starého zákona, ale vztahuje se na Starý zákon obecně jako na Písmo církve, jako na zjevenou hranici lidského poznání. To je v podstatě výklad již Origena⁶⁹ a nikdy mu nechyběli

⁶³ Používá se také v souvislosti s listem Korint'ánů napsaným Pavlovi (1Kor 7,1).

⁶⁴ AKVINSKÝ, Super I Epistolam B. Pauli ad Corinthios lectura IV, 4, 2, 199 [cit. 2025-09-10].

⁶⁵ CALVIN, *First Epistle of Paul to the Corinthians*, 90: „The phrase, ‘beyond that which is written’, can be explained in two ways, as referring either to what Paul has written, or to the scriptural proofs which he has adduced. But because this is not very important, readers are free to choose whichever they prefer. (*Commentarius in priorem Pauli epistolam ad Corinthios* 4,6).“

⁶⁶ Takto uvádí HEINRICI, *Das erste Brief an die Korinther*, 148.

⁶⁷ BACHMANN, *Der erste Brief des Paulus an die Korinther*, 185. Srov. MERKLEIN, *Der erste Brief an die Korinther*, 308.

⁶⁸ HOLLANDER, *I Korintiërs I*, 67.

⁶⁹ CRAMER (ed.), *Catenae Graecorum Patrum*, 77.

příznivci⁷⁰. V souvislosti s tímto názorem se často poukazuje na skutečnost, že γέγραπται může být pouze slavnostní formulí pro citování Starého zákona. Kromě použití v 1Kor 4,6 používá Pavel slovesný tvar γέγραπται třicetkrát, a to vždy k uvedení citátů ze Starého zákona⁷¹. Do tohoto místa v dopise použil γέγραπται čtyřikrát (1Kor 1,19.31; 2,9; 3,19). V dalším průběhu dopisu ho použije k uvedení dalších textů ze Starého zákona ještě čtyřikrát (1Kor 9,9; 10,7; 14,21; 15,45). Vyjádření τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται v 1Kor 4,6 je vztáhnuto na Písmo jako celek. Tento výklad nevychází z kontextu, ale nejprve bere slova samostatně a vykládá je jako zásadu, že se nesmí překračovat rámec Písma. Z formálního hlediska se upozorňuje, že lze vyjádření v 1Kor 4,6 srovnat s odpovídajícími formulacemi v Flm 21 (ὑπὲρ ἃ λέγω ποιήσεις), 2Kor 12,6 (ὑπὲρ ὃ βλέπει με) a zejména v Řím 12,3 (μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν). Z věcného hlediska negativní formulace „ne nad rámec“ znamená kladné vyjádření καθὼς γέγραπται, tj. „jak je psáno“ nebo „podle Písma“⁷². V 1Kor 4,6 je tedy stanovena norma, měřítko: „norma nebo měřítko Písma“ – a Korint'ánům je tak zároveň vytýkáno chování, které není v souladu s Písmem. Apoštol Pavel tedy vybízí pomocí principu: „Ne nadto, co je napsáno!“ nebo „Drž se knihy!“ Připomíná to formulace, které zakazují dodatky nad rámec psaného biblického textu (srov. Dt 4,2; Zj 22,18). Podle toho by zde Pavel říkal, že se čtenáři mají od něj a Apolla učit, jak správně zacházet s Písmem a jak podle Písma žít. Toto rčení bylo známe v korintské církevní obci, kde někteří byli ochotni jít nad rámec evangelia Krista ukřižovaného a vzkříšeného, které přijali „v souladu s Písmem“⁷³. Klauck nazývá v. 6b „pravidlem pro správné užívání Písma“, které bylo Korint'ánům známe, ale

⁷⁰ BENDEL, Gnomon Novi Testamenti, 632-633; EDWARDS, A Commentary on the First Epistle to the Corinthians, 102; ELLICOTT, St. Paul's First Epistle to the Corinthians, 71; FINDLAY, St Paul's First Epistle to the Corinthians, 800; MACRORY, The Epistles of St Paul to the Corinthians, 53; BOOR, Der erste Brief des Paulus an die Korinther, 86; LIETZMANN, An die Korinther, 19; GROSHEIDE, Commentary on the First Epistle to the Corinthians, 103; SCHRAGE, Der erste Brief an die Korinther, 334-335; HODGE, 1 Corinthians, 80; HAYS, First Corinthians, 69. BLOMBERG, 1 Corinthians, 89, se domnívá, že vyjádření 1Kor 4,6 může odkazovat na obecnou potřebu „zůstat v rámci biblických norem“, avšak zároveň připouští, že možnosti jsou různé.

⁷¹ 16krát v Řím (1,17; 2,24; 3,4.10; 4,17; 8,36; 9,13; 9,33; 10,15; 11,8.26; 12,19; 14,11; 15,3.9.21); 8krát v 1Kor (1,19.31; 2,9; 3,19; 9,9; 10,7; 14,21; 15,45); 2krát v 2Kor (8,15; 9,9); 4krát v Gal (3,10.13; 4,22.27).

⁷² WEIB, Das Maß der Schrift (1 Kor 4,6), 314.

⁷³ BRUCE, 1 and 2 Corinthians, 48-49.

chápe ho pouze jako „obecný smysl pro orientaci“⁷⁴. Tento výklad má tu výhodu, že bere daná slova v jejich nejbližším významu. Vystává však otázka: Lze Pavlovi přisuzovat takovou věrnost Písmu? Je však zapotřebí ještě poznamenat, že Pavel obecně odkazuje na Písmo pouze v souvislosti s konkrétním úryvkem, když používá slovesnou formu *γράφεται*: *καθὼς γέγραπται* (Řím 1,17; 2,24; 3,4.10; 4,17; 8,36; 9,13.33; 10,15; 11,8.26; 15,3.9–12.21; 1Kor 1,31; 2,9; 2Kor 8,15; 9,9); *γράφεται* (Řím 12,19; 14,11; 1Kor 1,19; 3,19; Gal 3,10.13; 4,27); *ὥσπερ γέγραπται* (1Kor 10,7); *ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται* (1Kor 14,21; srov. 9,9); *οὕτως γέγραπται* (1Kor 15,45); *κατὰ τὸ γεγραμμένον* (2Kor 4,13). Určitou výjimku tvoří Řím 3,10, kde *καθὼς γέγραπται* uvádí skupinu starozákonních citátů. Objevil se názor, podle kterého se vyjádření „co je psáno“ vztahuje k místům ve Starém zákoně, kde se hovoří o pokoře a skromnosti⁷⁵. Tento výklad spatřuje ve znění textu toho víc, než ve skutečnosti obsahuje.

Citované texty ze Starého zákona v 1Kor 1–3

Mnozí badatelé zastávají názor (takto poprvé již Kalvín, viz výše), že vyjádření *τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται* je zapotřebí dát do spojitosti s konkrétními citovanými texty z Písma svatého v 1Kor 1–3, kde Pavel citoval celkem 6krát z Písma svatého: 1,19 (Iz 29,14); 1,31 (Jer 9,22–23); 2,9 (srov. Iz 64,3)⁷⁶; 2,16 (Iz 40,13 LXX); 3,19 (Job 5,13); 3,20 (Žl 93,11 LXX)⁷⁷. Je významné, že použil

⁷⁴ KLAUCK, *1 Korintherbrief*, 37. EVANS, *The Epistles of Paul the Apostle to the Corinthians*, 79: „...the Scriptures give no authority for any praise to be given to men, but only to God.“

⁷⁵ HEJČL, *Dvakrát do Korintu*, 69. Srov. MEYER, *Kritisch exegetisches*, 89.

⁷⁶ Jedná se o volnou citaci Iz 64,3 LXX; viz také Iz 65,16.

⁷⁷ SUŠIL, *Sv. Pavla list I. ku Korint'ánům*, 188; LIGHTFOOT, *Notes on Epistles of St Paul*, 199; GUTJAHR, *Die Briefe des heiligen Apostels Paulus*, 101; ORR – WALTHER, *1 Corinthians*, 178; KLEINKNECHT, *Der leidende Gerechtfertigte*, 224; FEE, *The First Epistle to the Corinthians*, 169; WOLFF, „Nicht über das hinaus, was geschrieben ist!“, 192; LANG, *Die Briefe an die Korinther*, 63; BARBAGLIO, *La Prima lettera ai Corinzi*, 224–225; SAVAGE, *Power through weakness*, 59; HAYS, *First Corinthians*, 69; KREMER, *Der erste Brief an die Korinther*, 88; LINDEMANN, *Der erste Korintherbrief*, 102; WOLFF, *Der erste Brief des Paulus an die Korinther*, 85; GARLAND, *1 Corinthians*, 135; BAUMERT, *Sorgen des Seelsorgers*, 56; CIAMPA – ROSNER, *The First Letter to the Corinthians*, 178; PERKINS, *First Corinthians*, 78; GARDNER, *1 Corinthians*, 204–205; QUESNEL, *La première épître aux Corinthiens*, 112; TICHÝ, *První list Korintským*, 57; ELLIS, *1 Corinthians*, 174.

sloveso *γέγραπται* čtyřikrát (1Kor 1,19.31; 2,9; 3,19) k uvedení pěti ze šesti citátů ze Starého zákona. Těmito citáty Pavel podpořil své tvrzení, že Bůh nezaložil spásu na moudrosti světa, ale na ukřižovaném Kristu. Tímto způsobem vystupuje apoštol proti sporům v korintské církevní obci. Jestliže totiž Korint'ané ve svém úsilí o moudrost překračují rámec kázání Pavla a Apolla, pak se stávají nevěrnými nejen jejich poselství, ale také starozákonnímu svědectví Písma, které zavrhuje lidskou slávu. Apoštol Pavel zde adresáty nabádá, aby si všímali toho, že jeho kázání a kázání Apolla se neodchyluje od psaného biblického textu, ale je s ním v souladu, jak již krátce předtím (3,19.20; srov. 1,19; 2,9) vysvětlil. Čtenáři by se tedy měli poučit z Pavlova a Apollova chování v souladu s Písmem. Tento pohled se rovněž setkává s těžkostmi. Vystává otázka: Je však při tak obecně formulovaném odvolání na Písmo možné uvažovat pouze o ojedinělých a speciálně vybraných místech? Krom toho je zapotřebí uvést, že pokud má Pavel na mysli konkrétní místo, obvykle ho také cituje.

Někteří badatelé usuzují, že vyjádření *τὸ ὑπὲρ ἃ γέγραπται* se v dané situaci hodí pouze k 1Kor 1,31 (*ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω*), kde je citace z Jer 9,22.23. Již Paul Wilhelm Schmiedel upozornil, že by bylo nejlepší považovat *ἃ γέγραπται* za odkaz na 1Kor 1,31, který neobratně uvedl nepřesně a který mu připadal jako zvláště důležitý⁷⁸. K podpoření interpretace, že vyjádření *τὸ ὑπὲρ ἃ γέγραπται* se vztahuje k 1Kor 1,31, bývá uváděno několik argumentů. 1) Text 4,1-13 tvoří závěrečnou fázi celé argumentace v 1,10(18)–4,21 a existuje strukturální, tematická a verbální souvislost mezi 1,26-31 a 4,6-13. 2) Ozvěny textu „Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu“ (1Kor 1,31) v 4,6-13; 3) Z textu 1Kor 1,31 apoštol Pavel opakovaně používá klíčové slovo *καυχάομαι* „chlubit se, vychloubat se“ (srov. 1,29.31; 3,21; 4,7)⁷⁹. S tímto názorem nicméně nelze souhlasit, jelikož v tomto případě by Pavel použil vyjádření *ἔγραψα*, jako např. v 1Kor 5,9. Vyjádření v pasívu *γέγραπται* odkazuje na něco autoritativního, co bylo převzato.

Byl předložen názor, že první *ἴνα* věta v 1Kor 4,6 odkazuje na metafory sázení a budování použité v 1Kor 3,5-17. Slova *τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται* se především vztahují k textu 3,19.20, kde apoštol Pavel uvádí dvě citace z Písma, které je však třeba vnímat v souvislosti s kapitolami 1 a 2, takže jsou zahrnuty

⁷⁸ SCHMIEDEL, Die Briefe an die Thessalonicher und an die Korinther, 113.

⁷⁹ Srov. WAGNER, „Not beyond the Things Which Are Written“, 279-287; CHOI, „Denn wenn ich schwach bin, dann bin ich stark“, 66; SCHOTTROFF, *Der erste Brief an die Gemeinde in Korinth*, 68.

i citáty z Písma 1,19.31; 2,9.16. Pavel v 4,6 zdůrazňuje, že poselství, které bylo pro korintskou obec zásadní, bylo v souladu s Písmem (15,3n) a že vytváření skupin vzniklo přidáním lidské moudrosti. Pavel tedy v 1Kor 4,6 varuje falešné učitele, aby k evangeliu nepřidávali lidskou moudrost, protože by šli „za hranice toho, co je napsáno“⁸⁰.

Interpretace, které vztahují slova τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται ke starozákonním citátům uvedeným v 1Kor 1–3, ať už ke všem, tak pouze k některým z nich, nejsou zcela přesvědčivé. V první řadě není jasné, jak by Korintťané chápali citované texty jako něco, co „nesmí překračovat“⁸¹. Odkazy na Písmo v 1,19; 2,9; 2,16; 3,19; 3,20 nelze snadno chápat jako příkazy, které lze porušit, nebo zákazy, které lze nějakým způsobem překročit. Dále je obtížné všechny tyto pasáže zasadit do kontextu 1Kor 4,6, který se týká zákazu pýchy a výzvy k jednotě. Krom toho se tyto citáty objevily v předcházejícím textu již v určité vzdálenosti a vyvstává tak otázka: Mohli mít čtenáři nebo posluchači 1Kor tyto starozákonné texty stále ještě na paměti a mohli je vztahovat k Pavlovi a Apollovi?

Odkaz na více skutečností

Někteří badatelé se domnívají, že formulace τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται slouží ke zdůraznění tří skutečností: 1) Odkazuje na Písmo svaté, a to zejména na ty pasáže, které Pavel použil k nápravě problematického chování křesťanů v Korintu. 2) Je zde odvolávka na tradici ve formě uznávaných výroků a mravních zásad, které mají univerzální platnost. 3) Apoštol Pavel argumentuje pravdou víry, která je zakotvena v Ježíšově kříži a která se staví proti zavádějícím a škodlivým důsledkům lidské moudrosti, infantilní duchovnosti, která staví jednoho apoštola proti druhému⁸². Tento názor příliš nepřesvědčuje. Je velmi obtížné si představit, že by apoštol Pavel předpokládal, že adresáti 1 Kor budou

⁸⁰ Srov. HOOKER, „Beyond the Things Which Are Written“, 129; LAMBRECHT, Paul as Example, 51; GARDNER, *1 Corinthians*, 205; WILK, *Der erste Brief an die Korinther*, 58.

⁸¹ BARRETT, *A Commentary on the First Epistle to the Corinthians*, 107; FEE, *The First Epistle to the Corinthians*, 169.

⁸² THISELTON, *The First Epistle to the Corinthians*, 356. Srov. též JOHNSON, *1 Corinthians*, 79; SCHNABEL, *Der erste Brief des Paulus an die Korinther*, 243; KEOWN, „Do not go beyond what is written“, 46.

vidět toto vše ve větě „Ne nad to, co je psáno“. Takováto očekávání se jeví jako zcela nerealistická.

Odkaz na přikázání lásky

Na základě kontextu slov τὸ μὴ ὑπερ ἂν γέγραπται, kterým je varování před vychloubačností, se lze domnívat, že apoštol Pavel pomocí vyjádření τὸ μὴ ὑπερ ἂν γέγραπται chce především poukázat na podstatu Písma, kterou je přikázání lásky. Jedná se o interpretaci, která zatím nebyla v žádné odborné studii předložena, i když na ni několik autorů letmo upozornilo jako jednu z možností výkladu, avšak bez poskytnutí bližšího odůvodnění či objasnění⁸³. Tento způsob výkladu se jeví jako nejpřesvědčivější. Předřazené τό (srov. 14,16; Řím 13,9; Gal 5,14)⁸⁴ a eliptická formulace odkazují na obecně známý a uznávaný princip. Tuto zásadu apoštol Pavel jasně shrnuje v listu Galat'ánům: „Celý zákon je totiž shrnut (doslova: „je naplněn“) v jediném slově: Miluj svého bližního jako sám sebe.“ (Gal 5,14), což je citace textu z Lv 19,18. V listu Římanům pak uvádí některá přikázání desatera a dodává, že jsou shrnuta ve „slovu“, které blíže specifikuje jako citát z Lv 19,18 (Řím 13,9), a že láska je naplněním zákona (Řím 13,10). Skutečnost, že pro apoštola Pavla je láska největší hodnotou, nám dosvědčuje samotný 1. list Korint'ánům. Po poučení o rozmanitosti duchovních darů (1Kor 12,1-31a) se zaměřuje na zdůraznění nejvyšší hodnoty, kterou je láska (12,31b–13,13) a kterou opětovně staví do protikladu s vychloubačností (8,1; 13,4).

Závěr

Studium všech mně dostupných jak odborných článků k pěti slovům τὸ μὴ ὑπερ ἂν γέγραπται v 1Kor 4,6, tak komentářů k 1. listu Korint'ánům ukazuje, že v dějinách exegeze se setkáváme s rozsáhlou škálou různých návrhů výkladu této enigmatické formulace. Veliké množství rozličných hodnocení významu tohoto vyjádření lze rozdělit do 14 hlavních skupin. 1) Jedná se o nesrozumitelný nebo poškozený text. 2) Jde o okrajovou glosu nebo druhotnou opravu textu. 3) Text je eliptickým vyjádřením. 4) Slova jsou citátem nějakého hesla, mravní zásady

⁸³ Srov. WILCKENS, Das Neue Testament, 573; SCHRAGE, Der erste Brief an die Korinther, 336; ORTKEMPER, První list Korint'ánům, 48.

⁸⁴ Srov. BLASS – DEBRUNNER – REHKOPF, *Grammatik*, § 267.

nebo příslovečného vyjádření. 5) Jedná se o odkaz na podmínky základních dokumentů společenství. 6) Formulace je obecným varováním před nevhodným chováním způsobeným pýchou. 7) Vyjádření je chápáno jako výzva k nepřekračování biblického pohledu na vedení. 8) Text je kladen do spojitosti s helénistickým pedagogickým pojetím. 9) Jde o odkaz na Ježíšovy výroky. 10) Slova se vztahují na Pavlovo sdělení v 1Kor. 11) Text odkazuje na celý Starý zákon, resp. obecně normu Písma. 12) Vyjádření se vztahuje k citovaným textům ze Starého zákona v 1Kor 1–3. 13) Formulace odkazuje na více skutečností, a to na interpretace 4, 10 a 12. 14) Jedná se o odkaz na přikázání lásky. Po představení přehledu způsobů výkladu vyjádření τὸ μὴ ὑπερ ἂν γέγραπται v 1Kor 4,6 s jejich hodnocením je zapotřebí konstatovat, že mezi badateli zůstává jeho význam sporný a nejasný. Nepodařilo se dospět mezi exegety k pevnému konsensu. Ani jedna z předložených hypotéz není bez problémů. Vypadá to však, jako by Pavel zde citoval něco, co je pro jeho posluchače srozumitelné, jak dokazuje umístění neutrálního členu τὸ před citátem. Také obecný kontext je jasný, oslovení „bratři“ (ἀδελφοί) spolu s ταῦτα δέ naznačuje, že Pavel se ve své argumentaci dostává do rozhodujícího bodu. Zjednodušeně řečeno, říká, že je na čase, aby se naučili to, co jim říká, a poté cituje mravní zásadu, kterou tvoří pět slov. Nelze vyloučit, že apoštol Pavel odkazuje na Písmo jako celek, tj. že vybízí k životu podle Písma. Vzhledem ke kontextu slov τὸ μὴ ὑπερ ἂν γέγραπται, v němž se objevuje varování před vychloubačností, lze usuzovat, že apoštol Pavel pomocí tohoto vyjádření chce především poukázat na základní princip Písma, kterým je přikázání lásky. Tento způsob výkladu, který je nepochybně jednou možnou alternativou, se mi jeví jako nejpersvědčivější. Tento princip apoštol Pavel zřetelně formuluje v listu Galat'ánům: „Celý zákon je totiž shrnut (doslova: „je naplněn“) v jediném slově: Miluj svého bližního jako sám sebe.“ (Gal 5,14). Skutečnost, že Pavel považuje lásku za největší hodnotu, je zdůrazněna v samotném 1. listu Korint'ánům, kde po instrukcích o různorodosti duchovních darů (1Kor 12,1-31a) se soustředí na vyzdvížení nejvyšší hodnoty, kterou je láska (12,31b–13,13) a kterou opakovaně znázorňuje jako protiklad k vychloubačnosti (8,1; 13,4).

Seznam použité literatury

- AKVINSKÝ, Tomáš: *Super I Epistolam B. Pauli ad Corinthios lectura* [online]. [cit. 2025-09-10]. Dostupné na internetu: <https://isidore.co/aquinas/SS1Cor.htm#42>.
- ALAND, Barbara et al. (eds.): *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, ²⁸2012.
- ALAND, Barbara et al. (eds.): *The Greek New Testament*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, ⁵2014.
- ALLO, Ernest-Bernard: *Saint Paul: Première épître aux Corinthiens* (EtB), Paris: Lecofire-Gabalda, ²1956.
- ARZT-GRABNER, Peter: 1Kor. 4:6 – a Scribal Gloss?, *BN* 130 (2006) 59-78.
- BACHMANN, Philipp: *Der erste Brief des Paulus an die Korinther* (KNT 7), Leipzig: A. Deichertsche Verlagsbuchhandlung, ³1921.
- BALJON, Johannes Marinus Simon: *De tekst der brieven van Paulus aan de Romeinen, de Corinthiërs en de Galatiërs als voorwerp van de conjekturaalkritiek beschouwd*, Utrecht: J. van Boekhoven, 1884.
- BARBAGLIO, Giuseppe: *La Prima lettera ai Corinzi: Introduzione, versione, commento* (SOCr 16), Bologna: Edizioni Dehoniane, 1996.
- BARRETT, Charles Kingsley: *A Commentary on the First Epistle to the Corinthians* (BNTC), London: Adam & Charles Black, ²1976.
- BAUER, Walter: *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur*, Berlin – New York: Walter de Gruyter, ⁶1988.
- BAUMERT, Norbert: *Sorgen des Seelsorgers: Übersetzung und Auslegung des ersten Korintherbriefes* (Paulus neu lesen), Würzburg: Echter, 2007.
- BENGEL, Johann Albrecht: *Gnomon Novi Testamenti in quo ex nativa verborum vi simplicitas, profunditas, concinnitas, salubritas sensuum coelestium indicatur*, Stuttgartiae: J. F. Steinkopf, ⁸1891.
- BLASS, Friedrich – DEBRUNNER, Albert – REHKOPF, Friedrich: *Grammatik des neutestamentlichen Griechisch*, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, ¹⁷1990.
- BLOMBERG, Craig L.: *1 Corinthians* (NIVAC), Grand Rapids, MI: Zondervan, 1994.
- DE BOOR, Werner: *Der erste Brief des Paulus an die Korinther* (WSB), Wuppertal: R. Brockhaus, 1968.
- BOUSSET, Wilhelm: Der erste Brief an die Korinther. In: Otto Baumgartner (ed.): *Die Schriften des Neuen Testaments neu übersetzt und für Gegenwart erklärt, II: Die paulinischen Briefe und die Pastoralbriefe*, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, ³1917, 74-167.
- BROOKINS Timothy A. – LONGENECKER, Bruce W.: *1 Corinthians 1–9: A Handbook on the Greek Text* (Baylor Handbook on the Greek New Testament), Waco, TX: Baylor University Press, 2016.
- BRUCE, Frederick Fyvie: *1 and 2 Corinthians* (NCBC), Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1980.
- BRUN, Lyder: Noch einmal die Schriftnorm 1 Kor. 4, 6, *ThStKr* 103 (1931) 453-456.

- CALVIN, John: *First Epistle of Paul to the Corinthians*. Translated by John W. Fraser. Grand Rapids MI: Eerdmans, 1980 (=1960).
- CIAMPA, Roy E. – ROSNER, Brian S.: *The First Letter to the Corinthians* (PiNTC), Grand Rapids, MI – Cambridge: William B. Eerdmans, 2010.
- COLLINS, Raymond F.: *First Corinthians* (SaPaSe 7), Collegeville, MN: Liturgical Press, 1999.
- CONZELMANN, Hans: *Der erste Brief an die Korinther* (KEK 5), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, ²1981.
- CRAMER, John Anthony (ed.): *Catena Graecorum Patrum in Novum Testamentum*, VI, Oxonii: Typographeo Academico, 1844.
- Český studijní překlad [online]. [cit. 2025-09-10]. Dostupné na internetu: <https://www.obohu.cz/bible/index.php?styl=CSP&kap=4&k=1K>.
- DE BOER, Willis Peter: *The Imitation of Paul: An Exegetical Study*, Kampen: J. H. Kok, 1962.
- EBNER, Martin: *Leidenslisten und Apostelbrief: Untersuchungen zu Form, Motivik und Funktion der Peristasenkataloge bei Paulus* (FzB 66), Würzburg: Echter, 1991.
- EDWARDS, Thomas Charles: *A Commentary on the First Epistle to the Corinthians*, London: Hamilton, Adams & Co., 1885.
- ELLICOTT, Charles John: *St. Paul's First Epistle to the Corinthians: With a Critical and Grammatical Commentary*, London: Longmans, 1887.
- ELLIS, E. Earle: *1 Corinthians: A Commentary*, London: T&T Clark, 2022.
- ERASMUS, Desiderius: *Novum Testamentum omne*, Basileae: Ioannes Frobenius, ²1519.
- EVANS, Ernest: *The Epistles of Paul the Apostle to the Corinthians*, London: Oxford University Press, 1966.
- EWALD, Heinrich: *Die Sendschreiben des Apostels Paulus*, Göttingen: Dieterich, 1857.
- FASCHER, Erich: *Der erste Brief des Paulus an die Korinther: Erster Teil: Einführung und Auslegung der Kapitel 1–7* (ThHK 7/I), Berlin: Evangelische Verlagsanstalt, ²1980.
- FEE, Gordon D.: *The First Epistle to the Corinthians* (NICNT), Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1987.
- FINDLAY, George Gillanders: St Paul's First Epistle to the Corinthians. In: W. Robertson Nicoll (ed.): *The Expositor's Greek Testament*, II, Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1897, 727-953.
- FIGLIORE, Benjamin: „Convert Allusion“ in 1 Corinthians 1–4, *CBQ* 47 (1985) 85-102.
- FITZGERALD, John T.: *Cracks in an Earthen Vessel: An Examination of the Catalogues of Hardships in the Corinthian Correspondence* (SBLDS 99), Atlanta, GA: Scholars Press, 1988.
- FITZMYER, Joseph A.: *First Corinthians: A New Translation with Introduction and Commentary* (AYB 32), New Haven – London: Yale University Press, 2008.
- FJÄRSTEDT, Björn: *Synoptic Tradition in 1 Corinthians: Themes and Clusters of Theme Words in 1 Corinthians 1–4 and 9*, Uppsala: Rotobekman, 1974.
- GARDNER, Paul Douglas: *1 Corinthians* (ZECNT), Grand Rapids, MI: Zondervan, 2018.
- GARLAND, David E.: *1 Corinthians* (BECNT), Grand Rapids, MI: Baker Book House, 2003.

- GODET, Frédéric: *Commentaire sur la première épître aux Corinthiens*, I, Paris: Fischbacher, 1886.
- GROSHEIDE, Frederik Willem: *Commentary on the First Epistle to the Corinthians: The English Text with Introduction, Exposition and Notes* (NICNT), Grand Rapids, MI: Eerdmans 1980 (=1953).
- GUTJAHR, Franz Seraph: *Die Briefe des heiligen Apostels Paulus. II. Band: Die zwei Briefe an die Korinther*, Graz – Wien: Styria, 1907.
- HANGES, James C.: 1 Corinthians 4:6 and the Possibility of Written Bylaws in the Corinthian Church, *JBL* 117/2 (1998) 275-298.
- HAYS, Richard B.: *First Corinthians* (Interpretation), Louisville, KY: John Knox Press, 1997.
- HEIM, Karl: *Die Gemeinde des Auferstandenen: Tübinger Vorlesung über den 1. Korintherbrief*, München: Neubau-Verlag, 1949.
- HEINRICI, C. F. Georg: *Das erste Brief an die Korinther* (KEK 5), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, ⁸1896.
- HEJČL, Jan: *Dvakrát do Korintu: První a druhý list sv. Pavla Korint'ánům*, Olomouc: Sestry dominikánky, 1934.
- HÉRING, Jean: *La Première Épître de saint Paul aux Corinthiens* (CNT[N] 1/7), Neuchâtel: Delachaux & Niestlé, ²1959.
- HODGE, Charles: *1 Corinthians* (The Crossway Classic Commentaries), Wheaton, IL: Crossway Books, 1995.
- VON HOFMANN, Johann Christian Konrad: *Die heilige Schrift neuen Testaments zusammenhängend untersucht, II/2: Der erste Brief Pauli an die Korinther*, Nordlingen: Verlag der C. H. Beck'schen Buchhandlung, 1864.
- HOLLANDER, Harm W.: *1 Korintiërs I: Een praktische bijbelverklaring, Tekst & Toelichting*, Kampen: Kok, 1996.
- HOOKE, Morna D.: „Beyond the Things Which Are Written“: An Examination of I Cor. IV. 6, *NTS* 10 (1963-1964) 127-132.
- HOWARD, Wilbert Francis: 1 Corinthians iv. 6, *ET* 33 (1921-22) 479-480.
- CHOI, Young Sook: „Denn wenn ich schwach bin, dann bin ich stark“: *Die paulinischen Peristasenkataloge und ihre Apostolatstheologie* (Neutestamentliche Entwürfe zur Theologie 16), Tübingen – Basel: Francke, 2010.
- JOHNSON, Alan F.: *1 Corinthians* (IVPNTC 7), Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2004.
- KEENER, Craig S.: *1–2 Corinthians* (The New Cambridge Bible Commentary), Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- KEOWN, Mark: „Do not go beyond what is written“ (1 Cor 4:6), *Stimulus* 22/2 (2015) 45-47.
- KILPATRICK, George Dunbar: Conjectural Emendation in the New Testament. In: Eldon Jay Epp – Gordon D. Fee (eds.): *New Testament Textual Criticism: Its Significance for Exegesis*, Oxford: Clarendon, 1981, 349-360.
- KLAUCK, Hans-Josef: *1 Korintherbrief* (NEB.NT 7), Würzburg: Echter, ²1987.
- KLEINKNECHT, Karl Theodor: *Der leidende Gerechtfertigte: Die alttestamentlich-jüdische Tradition vom „leidenden Gerechten“ und ihre Rezeption bei Paulus* (WUNT II 13), Tübingen: J. C. B. Mohr Paul Siebeck, 1984.
- KREMER, Jacob: *Der erste Brief an die Korinther* (RNT), Regensburg: Friedrich Pustet, 1997.

- KUß, Otto: *Die Briefe an die Römer, Korinther und Galater* (RNT 6), Regensburg: Pustet, 1940.
- LAMBRECHT, Jan: Paul as Example: A Study of 1 Corinthians 4,6–21. In: Jan Lambrecht: *Collected Studies on Pauline Literature and on The Book of Revelation* (AnBib 147), Roma: Pontificio Istituto Biblico, 2001, 43–62.
- LANG, Friedrich: *Die Briefe an die Korinther* (NTD 7), Göttingen – Zürich: Vandenhoeck & Ruprecht, ²1994.
- LEGAULT, André: „Beyond the Things Which Are Written“ (I Cor. IV. 6), *NTS* 18 (1972) 227–231.
- LIETZMANN, Hans: *An die Korinther I/II*. Ergänzt von Werner Georg Kümmel (HNT 9), Tübingen: J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), ⁵1969.
- LIGHTFOOT, Joseph Barber: *Notes on Epistles of St Paul from Unpublished Commentaries*, London: Macmillan, 1895.
- LINDEMANN, Andreas: *Der erste Korintherbrief* (HNT 9/1), Tübingen: J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), 2000.
- LINDTON, Olof: „Nicht über das hinaus, was geschrieben steht“ (1 Kor. 4, 6), *ThStKr* 102 (1930) 425–437.
- LÜTGERT, Wilhelm: *Freiheitspredigt und Schwarmgeister in Korinth: Ein Beitrag zur Charakteristik der Christuspartei*, Gütersloh: Bertelsmann, 1908.
- MACRORY, Joseph: *The Epistles of St Paul to the Corinthians*, Dublin: Gill, ²1918.
- MANZI, Franco: *Prima lettera ai Corinzi: Introduzione, traduzione e commento* (NVBTA 43), Cinisello Balsamo, MI: Edizioni San Paolo, 2013.
- MARSHALL, Peter: *Enmity in Corinth: Social Conventions in Paul's Relations with the Corinthians* (WUNT II 23), Tübingen: J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), 1987.
- MCNEILE, Alan Hugh: *An Introduction to the Study of the New Testament*, Oxford: Clarendon, 1927.
- MERKLEIN, Helmut: *Der erste Brief an die Korinther: Kapitel 1–4* (ÖTKNT 7/1), Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1992.
- METZGER, Bruce M.: *Manuscripts of the Greek Bible: An Introduction to Greek Palaeography*, New York – Oxford: Oxford University Press, 1981.
- MEYER, Heinrich August Wilhelm: *Kritisch exegetisches Handbuch über den ersten Brief an die Korinther* (KEK 5), Göttingen ²1849.
- MOFFATT, James: *The First Epistle of Paul to the Corinthians* (MNTC), London: Hodder & Stoughton, 1938.
- MOULE, Charles Francis Digby: *An Idiom Book of New Testament Greek*, Cambridge: University Press, ²1982.
- MURPHY-O'CONNOR, Jerome: Interpolations in 1 Corinthians. In: Jerome Murphy-O'Connor: *Keys To First Corinthians: Revisiting the Major Issues*, Oxford: University Press, 2009, 257–287. (s doplněním: Postscript). Poprvé vydáno: Interpolations in 1 Corinthians, *CBQ* 48 (1986) 81–94.
- New American Bible* [online]. [cit. 2025-09-10]. Dostupné na internetu: https://www.vatican.va/archive/ENG0839/_PZ9.HTM.

- Nová bible kralická* [online]. [cit. 2025-09-10]. Dostupné na internetu: <https://ebible.org/cesnkb/1CO04.htm>.
- ORR, William F. – WALTHER, James Arthur: *1 Corinthians: A New Translation, Introduction with a Study of the Life of Paul, Notes, and Commentary* (AB 32), Garden City, NY: Doubleday, 1976.
- ORTKEMPER, Franz-Josef: *První list Korint'ánům* (MSKNZ 7), Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999.
- OSTY, Chanoine E.: *Les épîtres de saint Paul aux Corinthiens*, Paris: Éditions du Cerf, 1949.
- PARRY, R. St John: *The First Epistle of Paul the Apostle to the Corinthians*, Cambridge: Cambridge University Press, ²1926.
- PEAKE, Arthur Samuel: 1 Corinthians. In: Arthur Samuel Peake – Alexander James Grieve (eds.): *Commentary on the Bible*, New York: Thomas Nelson & Sons – London: T. C. & E. C. Jack, 1920, 832-848.
- PERKINS, Pheme: *First Corinthians* (Paideia Commentaries on the New Testament), Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2012.
- PETERSON, Erik: *Der erste Brief an die Korinther und Paulus-Studien* (Ausgewählte Schriften 7), Würzburg: Echter, 2006.
- PICKETT, Raymond: *The Cross in Corinth: The Social Significance of the Death of Jesus* (JSNTSup 143), Sheffield: Academic Press, 1997.
- QUESNEL, Michel: *La première épître aux Corinthiens* (CbNT 7), Paris: Cerf, 2018.
- RESCH, Alfred: *Der Paulinismus und die Logia Jesu in ihrem gegenseitigen Verhältnis* (TU 27), Leipzig: Hinrichs, 1904.
- ROBERTSON, Archibald – PLUMMER, Alfred: *A Critical and Exegetical Commentary on the First Epistle of St. Paul to the Corinthians* (ICC), Edinburgh: T&T Clark, ²1914.
- ROSS, John MacDonald: Not Above What is Written: A Note on 1 Cor 4⁶, *ET* 82 (1970-71) 215-217.
- SAMPLEY, J. Paul: The First Epistle to the Corinthians. In: Leander E. Keck et al. (eds.): *The New Interpreter's Bible*. Vol. 10, Nashville, TN: Abingdon, 2002, 771-1003.
- SAVAGE, Timothy B.: *Power through Weakness: Paul's Understanding of the Christian Ministry in 2 Corinthians* (SNTSMS 86), Cambridge: University Press, 1996.
- SENF, Christophe: *La première Epître de saint Paul aux Corinthiens* (CNT 2/7), Genève: Labor et Fides, ²1990.
- SCHLATTER, Adolf: *Paulus, der Bote Jesu: Eine Deutung seiner Briefe an die Korinther*, Stuttgart: Calwer, ³1962.
- SCHMIDT, Karl Ludwig: Nicht über das hinaus, was geschrieben steht! (1. Kor. 4, 6). In: Werner Schmauch (ed.): *In Memoriam Ernst Lohmeyer*, Stuttgart: Evangelisches Verlagswerk, 1951, 101-109.
- SCHMIEDEL, Paul Wilhelm: *Die Briefe an die Thessalonicher und an die Korinther* (Hand-Commentar zum Neuen Testament 2/1), Freiburg i. B. – Leipzig: Mohr, ²1893.
- SCHMITHALS, Walter: *Die Gnosis in Korinth: Eine Untersuchung zu den Korintherbriefen* (FRLANT 66), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, ³1969.
- SCHNABEL, Eckhard J.: *Der erste Brief des Paulus an die Korinther* (Historisch-Theologische Auslegung), Wuppertal: R. Brockhaus – Giessen: Brunnen, ²2010.

- SCHÖKEL, Luis Alonso: *El hombre de hoy ante la Biblia*, Barcelona: Juan Flors, 1959.
- SCHOTTROFF, Luise: *Der erste Brief an die Gemeinde in Korinth* (ThKNT 7), Stuttgart: W. Kohlhammer, 2013.
- SCHRAGE, Wolfgang: *Der erste Brief an die Korinther. Teilband 1: 1 Kor 1,1–6,11*, (EKK VII/1), Zürich: Benzinger – Neukirchen: Neukirchener, 1991.
- SIMON, W. Glyn H.: *The First Epistle to The Corinthians: Creed and Conduct* (TBC), London: SCM, 1965.
- STRACK, Hermann L. – BILLERBECK, Paul: *Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrash*, III, München: C. H. Beck, 1926.
- STROBEL, August: *Der erste Brief an die Korinther* (ZBKNT 6.1), Zürich: Theologischer, 1989.
- STRUGNELL, John: A Plea for Conjectural Emendation in the New Testament, with a Coda on 1 Cor 4:6, *CBQ* 36/4 (1974) 543-558.
- SUŠIL, František: Sv. Pavla list I. ku Korint'anům. In: František Sušil: *Listové sv. Pavla apoštola*, I, Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1870, 151-291.
- TALBERT, Charles H.: *Reading Corinthians: A Literary and Theological Commentary on 1 and 2 Corinthians*. Revised Edition, Macon, GA: Smyth & Helwys Publishing, 2002.
- The English Bible: King James Version. Volume Two: The New Testament and the Apocrypha*, New York – London: W. W. Norton, 2012.
- THISELTON, Anthony C.: *The First Epistle to the Corinthians: A Commentary on the Greek Text* (NIGTC), Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2000.
- TICHÝ, Ladislav: *První list Korintským* (ČEK.NZ 7), Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2019.
- TISCHENDORF, Constantinus: *Novum Testamentum graece: ad antiquissimos testes denuo recensuit apparatus criticum omni studio perfectum apposuit commentationem Isagogicam*, II, Lipsia: Giesecke & Devrient, 1872.
- TROBISCH, David: Über die Kunst, zwischen den Zeilen zu lesen. Gedanken zu 1Kor 4,6: „Nicht über das hinaus, was geschrieben steht“. In: Claudia Nauerth – Reinhard Grieshammer (eds.): *Dielheimer Blätter zur Archäologie und Textüberlieferung der Antike und Spätantike*, Heidelberg: DBAT, 1999, 193-195.
- TYLER, Ronald L.: First Corinthians 4:6 and Hellenistic Pedagogy, *CBQ* 60/1 (1998) 97-103.
- TYLER, Ronald L.: The History of the Interpretation of τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται in 1 Corinthians 4:6, *ResQ* 43 (2001) 243-252.
- WAGNER, J. Ross: „Not beyond the Things Which Are Written“: A Call to Boast Only in the Lord (1 Cor 4.6), *NTS* 44 (1998) 279-287.
- WALLIS, P.: Ein neuer Auslegungsversuch der Stelle I.Kor. 4,6, *Theologische Literaturzeitung* 75/8 (1950) 506-508.
- WALTER, Eugen: *Der erste Brief an die Korinther* (GSL.NT 7), Düsseldorf: Patmos, 1969.
- WEIß, Hans-Friedrich: Das Maß der Schrift (1 Kor 4,6): Überlegungen zur Entscheidung des Paulus im Pluralismus der spätantiken Religionsgeschichte. In: Joachim Mehlhausen

- (ed.): *Pluralismus und Identität* (Veröffentlichungen der Wissenschaftlichen Gesellschaft für Theologie 8), Gütersloh: Kaiser, 1995, 305-319.
- WEISS, Johannes: *Der erste Korintherbrief* (KEK 5), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, ²1977.
- WELBORN, Laurence L.: A Conciliatory Principle in 1 Cor. 4:6, *NT 29/4* (1987) 320-346.
- WELBORN, Laurence L.: *Politics and Rhetoric in the Corinthian Epistles*, Macon, GA: Mercer University Press, 1997.
- WENDLAND, Heinz-Dietrich: *Die Briefe an die Korinther* (NTD 7), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht ¹³1972.
- WILCKENS, Ulrich: *Das Neue Testament, übersetzt und kommentiert*, Berlin: Evangelische Haupt-Bibelgesellschaft zu Berlin, 1979.
- WILK, Florian: *Der erste Brief an die Korinther* (NTD 7/1), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2023.
- WITHERINGTON III, Ben: *Conflict and Community in Corinth: A Socio-Rhetorical Commentary on 1 and 2 Corinthians*, Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1995.
- WOLFF, Christian: „Nicht über das hinaus, was geschrieben ist!“. 1. Kor 4,6 in der neueren Auslegungsgeschichte. In: Harald Schultze et al. (eds.): „... Das tiefe Wort erneun“, Berlin: Sprachenkonvikt der Evangelischen Kirche in Berlin-Brandenburg, 1989, 187-194.
- WOLFF, Christian: *Der erste Brief des Paulus an die Korinther* (ThHK 7), Leipzig: Evangelische Verlagsanstalt, ²2000.
- ZELLER, Dieter: *Der erste Brief an die Korinther* (KEK 5), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2010.

Shrnutí

V dějinách exegeze se setkáváme s rozsáhlou škálou různých návrhů výkladu formulace τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται v 1Kor 4,6, která je notoricky známým crux interpretum pro všechny komentátory. Po představení přehledu celkem 14 způsobů výkladu těchto pěti enigmatických slov s jejich hodnocením je zapotřebí konstatovat, že mezi badateli zůstává jejich význam sporný a nejasný. Nelze vyloučit, že apoštol Pavel odkazuje na Písmo jako celek, tj. že vybízí k životu podle Pisma. Na základě kontextu slov τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, jímž je varování před vychloubačností, je možné se domnívat, že Pavel chce pomocí tohoto vyjádření především poukázat na podstatu Pisma, kterou je přikázání lásky. Tento princip jasně shrnuje v listu Galat'anům: „Celý zákon je totiž shrnut (doslova: „je naplněn“) v jediném slově: Miluj svého bližního jako sám sebe.“ (Gal 5,14). Skutečnost, že Pavel považuje lásku za největší hodnotu, je zdůrazněna v samotném 1. listu Korint'anům, kde po instrukcích o rozmanitosti duchovních darů (1Kor 12,1-31a) se soustředí na vyzdvižení nejvyšší hodnoty, kterou je láska (12,31b–13,13) a kterou opakovaně staví do protikladu s vychloubačností (8,1; 13,4).

Klíčová slova: biblická exegeze, Nový zákon, 1 list Korint'anům, apoštol Pavel, citace ze Starého zákona.

Summary

In the history of exegesis, we encounter a wide range of different interpretations of the phrase τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται in 1 Corinthians 4:6, which is a notorious crux interpretum for all commentators. After presenting an overview of a total of 14 ways of interpreting these five enigmatic words with their evaluation, it must be stated that their meaning remains controversial and unclear among scholars. It cannot be ruled out that the Apostle Paul refers to Scripture as a whole, i.e., that he encourages living according to Scripture. Based on the context of the words τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, which is a warning against boasting, it can be assumed that Paul wants to use this expression primarily to point to the essence of Scripture, which is the commandment of love. He clearly summarizes this principle in his letter to the Galatians: “For the whole law is summed up (literally: “is fulfilled”) in a single word: Love your neighbour as yourself” (Gal 5:14). The fact that Paul considers love to be the greatest value is emphasized in 1 Corinthians itself, where, after instructing on the diversity of spiritual gifts (1 Cor 12:1-31a), he focuses on highlighting the highest value, which is love (12:31b–13:13) and which he repeatedly contrasts with boasting (8:1; 13:4).

Key words: Biblical exegesis, New Testament, 1 Corinthians, Apostle Paul, quotations from the Old Testament.

Petr Mareček
Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Univerzitní 244/22
779 00 OLOMOUC, Czech Republic
petr.marecek@upol.cz
 0000-0003-1161-9768

Obsah

Štúdie

Bernard GOSSE

Korachovci – otvorte brány Jeruzalema pre cudzincov 1-16

Zacharias KOTZÉ

Krotenie zlého oka: ironická reinterpretácia *‘ayin rā ‘āh*
v hebrejskej Biblii 17-30

Radoslav MITRO

Judášov príchod na Olivovú horu. Literárno-kritická štúdia
funkcie slovesa προήχθετο v Lk 22,47 31-54

Alessandro CAVICCHIA

Vypudiť „vládcu tohto sveta“: apokalyptická eschatológia a jánovské
literárne duality v Jn 12,31-32; 18,36 a 19,16b-42 55-84

Jan JOOSTEN

Pobiblická hebrejčina v evanjeliách 85-111

Petr MAREČEK

Crux interpretum v 1Kor 4,6 112-139

Abstrakty a recenzie 140-161

Správy a oznamy 162

Contents

Treaties

Bernard Gosse

The Korahites: Open the Doors of Jerusalem to the Strangers 1-16

Zacharias Kotzé

Taming the Evil Eye: Ironic Reframing of *‘ayin rā ‘āh* in the
Hebrew Bible 17-30

Radoslav Mitro

Juda’s Arrival to the Mount of Olives: Literary-Critical Study of the
Function of προήρχετο in Luke 22:47 31-54

Alessandro CAVICCHIA

Casting Out the “Ruler of This World”: Apocalyptic Eschatology and
Johannite Literary Dualities in John 12:31-32; 18:36 and 19:16b-42 55-84

Jan Joosten

Post-biblical Hebrew in the Gospels 85-111

Petr Mareček

Crux interpretum in 1Cor 4:6 112-139

Abstracts and Reviews 140-161

Communications and References 162